

Január 2007

Kontakty	Telefón
Praha Kateřina Hamplová Miroslav Křažko	420 224 222 929
New York Yves Lemay	1.212.553.1653

Mesto Šaľa

Aa3.sk (k dátumu vydania tejto správy)

Základné údaje

Mesto	Šaľa
Kraj (vyšší územnosprávny celok)	Nitriansky
Rozloha	44,97 km ²
Počet obyvateľov	24 788 (k 31. 12. 2005)
Adresa mestského úradu	Mestský úrad Šaľa Námestie Sv. Trojice 7 927 15 Šaľa
Telefón	+421 031 7705 981
Fax	+421 7706 021
E-mail	mesto@sala.sk
Webová stránka	www.sala.sk

Mesto Šaľa leží na juhozápadnom Slovensku na dolnom toku rieky Váh v oblasti úrodnej Podunajskej nížiny a so svojimi 24 788 obyvateľmi je jedným z kultúrnych, správnych a hospodárskych centier tohto regiónu. Šaľa sa nachádza 69 km východne od hlavného mesta Bratislavy a je súčasťou Nitrianskeho samosprávneho kraja.

DEMOGRAFICKÉ TRENDY

Celkový počet obyvateľov mesta Šaľa od roku 1997 mierne klesá, do roku 2005 došlo k poklesu o 651 obyvateľov. Tento trend je spôsobený najmä migráciou obyvateľov z mesta, ktorá prevyšuje kladný prirodzený prírastok.

Veková štruktúra obyvateľstva v Šali je podobná celoslovenskému priemeru. Do budúcnosti treba nevyhnutne počítať s posilnením skupiny postproduktívneho obyvateľstva na úkor skupiny produktívnych obyvateľov. O nástupe tohto negatívneho trendu svedčí na jednej strane nadpriemerné zastúpenie produktívnej a na druhej podpriemerné zastúpenie predproduktívnej zložky obyvateľstva v porovnaní s celoslovenským priemerom.

Veková štruktúra obyvateľov k 31. 12. 2004¹

	Počet mesto	Podiel mesto	Slovenská republika
Predproduktívny vek (0 – 14)	3 962	15,9 %	18,9 %
Produktívny vek (15 – 59 muži, 15 – 54 ženy)	17 335	69,5 %	63,1 %
Postproduktívny vek (60+ muži, 55+ ženy)	3 634	14,6 %	18,0 %

¹ Informácie Štatistického úradu SR

Hospodársky profil

Mesto Šaľa je jedným z hospodárskych a priemyselných centier Podunajska. Vďaka úrodnej nížine priľahlému mikroregiónu do polovice 20. storočia dominovalo poľnohospodárstvo. Premena agrárneho mestečka na priemyselné mesto sa začala v roku 1958, keď sa začalo s výstavbou chemického podniku Duslo. Vybudovanie podniku znamenalo rýchly rast počtu obyvateľstva, ktoré lákali najmä nové pracovné príležitosti. Obdobie transformácie negatívne zasiahlo hlavne sektor poľnohospodárstva, odrazilo sa však aj na najväčšom zamestnávateľovi v meste. Toho zrejme v blízkej budúcnosti čaká dlho odkladaná reštrukturalizácia výroby. Existencia tak významného a stabilného zamestnávateľa však regiónu dlhodobo prináša aj mnohé výhody.

Výrazný prienik priemyslu do tohto mikroregiónu je úzko spätý s druhou polovicou 20. storočia a začiatkom výstavby chemického kombinátu. Podnik, ktorý prakticky až do konca 20. storočia neustále rozširoval svoje výrobné kapacity, sa stal kľúčovým priemyselným podnikom nielen v meste Šaľa, ale aj v priľahlom okolí. V priebehu 90-tych rokov sa podnik začal viac koncentrovať na svoju kľúčovú oblasť podnikania, chemickú výrobu. Ostatné činnosti boli postupne odčleňované do samostatných spoločností. V areáli podniku tak vznikol priemyselný komplex, ktorý je z hľadiska zamestnanosti pre mesto kľúčový. Z dôvodu diverzifikácie priemyselnej základne má mesto vo svojom okolí záujem o etablovanie väčšej priemyselnej investície. Akútnym problémom je však nedostatok vhodných lokalít. Ako najvhodnejšie riešenie sa ukazuje okolie areálu chemického kombinátu, kde je v okolí dostatok voľných plôch a sú k dispozícii aj všetky inžinierske siete.

Najväčším zamestnávateľom nielen v danom mikroregióne, ale aj širokom okolí, je stále DUSLO, a. s. Firma patrí podľa tržieb medzi 20 najväčších slovenských nefinančných podnikov. DUSLO produkuje hlavne priemyselné hnojivá a prostriedky na ochranu rastlín, gumárenské chemikálie, PVAC-disperzie, lepidlá a niektoré špeciálne výrobky. Na konci roku 2004 ovládla firmu česká skupina AGROFERT.

Pre mesto dôležití zamestnávateľia sú aj spoločnosti, ktoré v minulosti vznikli práve odčlenením od DUSLO. Najväčšie z nich sú stavebná a. s., Invest IN a strojárka a. s., SVUM. Medzi ďalších významných zamestnávateľov patria Sariana Slovensko, s. r. o., Poľnohospodárske družstvo Močenok, Roľnícke družstvo Šaľa, ProCS, s. r. o. a Sagris spol. s r. o.

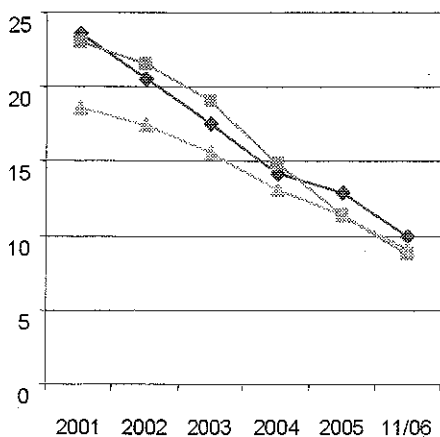
NEZAMESTNANOSŤ

Miera nezamestnanosti sa v okrese Šaľa vyvíjala v súlade s celoslovenským klesajúcim trendom, pričom nezamestnanosť v okrese Šaľa patrí v rámci Nitrianskeho kraja k najnižším. Pokles nezamestnanosti v okrese Šaľa aj v Nitrianskom kraji napredoval rýchlejšim tempom, čo umožnilo priblíženie sa úrovni Slovenskej republiky. V roku 2005 sa krajská miera nezamestnanosti vyrovnala priemeru SR 11,4 %, okres Šaľa dosiahol nezamestnanosť 12,9 %. Ku koncu novembra 2006 miera nezamestnanosti poklesla na všetkých úrovniach pod 10 %.

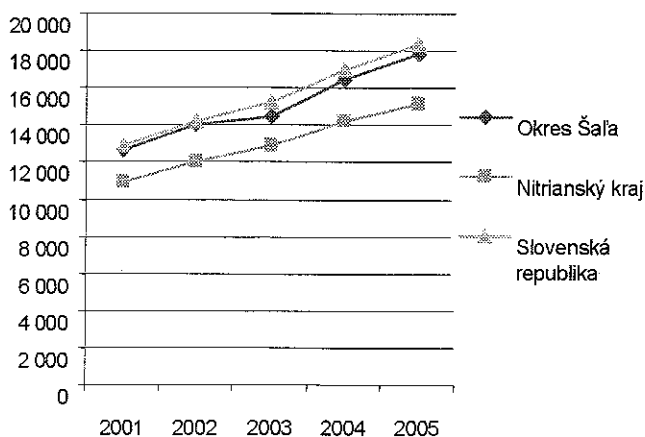
PRIEMERNÉ MZDY

Okres Šaľa sa dlhodobo vyznačuje nadpriemernými mzdami v rámci Nitrianskeho kraja, ktoré sú iba nepatrne nižšie než celorepublikový priemer. Fenomén relatívne vysokej priemernej mzdy v kombinácii s relatívne vyššou mierou nezamestnanosti je spôsobený hlavne prítomnosťou tradičného chemického kombinátu DUSLO, a. s., ktorý dlhodobo stabilizuje situáciu v meste a okolí. V roku 2005 bola priemerná mzda v okrese Šaľa 17 837 Sk, t. j. o 2 659 Sk vyššia ako v okrese a o 546 nižšia ako v SR.

Vývoj miery nezamestnanosti v rokoch 2001-2006 (%)

Vývoj priemerných miezd v rokoch 2001-2005 (Sk)

Do budúcnosti očakávame priaznivý vplyv rastu slovenského hospodárstva na zamestnanosť tak v meste, ako aj priľahlom regióne. Rozvoj ekonomicky silného Bratislavského a Trnavského kraja už prináša synergické efekty aj do priľahlých častí kraja Nitrianskeho. Významný je aj potenciál širšieho okolia Bratislavy, prilákať zahraničné investície, vzhľadom na už alokované zahraničné investície, vyhovujúce infraštruktúrne zázemie i dobrú geografickú polohu. V neprospech mikroregiónu hovorí stále relatívne vysoká priemerná mzda. Rizikom môže byť aj relatívna závislosť vývoja trhu práce od spoločnosti DUSLO, a. s.

Infraštruktúra

Mesto Šala sa teší dobrej dopravnej dostupnosti vďaka blízkosti hlavného mesta a štátnych hraníc s Rakúskom, Maďarskom a Českou republikou. Územím mesta prechádza cesta I/75 Galanta – Šaľa – Nové Zámky, II/573 Kolárovo – Šaľa – Šoporňa (prepojenie na E571) a cesta Šaľa – Trnovec nad Váhom – Nitra. Vysokú zaťaženosť mesta tranzitnou dopravou bude potrebné riešiť vybudovaním cestného obchvatu. Mesto sa snaží získať alternatívne zdroje (EÚ) na financovanie predprípravných prác stavby, a tým ich urýchliť. Odhadovaná hodnota projektu je 680 mil. Sk a financovať ho bude štát. Mestom prechádza železničná trať európskeho významu Bratislava – Galanta – Šaľa – Štúrovo (Maďarská republika). Rieka Váh je v Šali splavná a funguje tu nákladný prístav. Letecké spojenie ponúka medzinárodné letisko Bratislava (69 km). Mesto Šaľa je správcom miestnych komunikácií (50,7 km) a chodníkov, na ktorých vykonáva údržbu a opravy. Správcom ciest I. triedy na území mesta je štát a II. a III. triedy VÚC.

Majiteľom a prevádzkovateľom elektrických rozvodov (okrem malých výnimiek) je Západoslovenská energetika, a. s., Bratislava (ZSE). Zásobovanie zemným plynom zabezpečuje Slovenský plynárenský priemysel, a. s., Bratislava (SPP).

Majiteľom a prevádzkovateľom vodovodnej a kanalizačnej siete je Západoslovenská vodárenská, a. s., Nitra (ZSV, mesto 2,7 %). Na verejný vodovod je napojených 100 %, na verejnú kanalizáciu 98 % domácností.

Dodávky tepla zabezpečuje pre mesto spoločnosť MET Šaľa s.r.o. (100% mesto). Významným dodávateľom tepla na území mesta je aj súkromná spoločnosť MENERT, spol. s r. o.

Zber a prepravu komunálneho odpadu z mesta do medziskladu (MČ Veča) zabezpečuje SITA Slovensko a.s. Bratislava – prevádzka Šaľa, z medziskladu odpad odváža veľkokapacitnými nákladnými autami na súkromnú skládku v Kalnej nad Hronom firma SITA Slovensko a.s.

Mesto vlastní cca 300 nájomných bytov, prevažne rozdrobené zvyškové vlastníctvo (odpredaj nie je možný z rôznych dôvodov realizovať – neplatíči, resp. nové nájomné byty postavené so štátnou podporou). Správu mestských bytov vykonáva BYTKOMFORT, s.r.o. Nové Zámky.

Organizačná štruktúra

Podľa zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Z. z. a štatútu mesta sú orgánmi mesta mestské zastupiteľstvo (MsZ) a primátor mesta. Primátor mesta je najvyšším výkonným orgánom mesta a štatutárnym orgánom mesta v majetkovoprávných vzťahoch mesta a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov mesta, v administratívnych vzťahoch je správnym orgánom. Koncom roku 2006 bol do funkcie primátora v priamych voľbách zvolený MUDr. Martin Alföldi, na štvorročné volebné obdobie. Iniciatívnymi, výkonnými, poradnými a kontrolnými orgánmi mestského zastupiteľstva sú mestská rada a odborné komisie MsZ. MsZ zriaďuje aj 3 mestské výbory. Výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta je mestský úrad na čele s prednostom. Funkciu prednostu mestského úradu vykonáva Ing. Ladislav Gáll. Poriadkovým útvarom mesta je mestská polícia.

MsZ v Šali tvorí 25 poslancov, ktorí sú rovnako ako primátor volení v komunálnych voľbách na štvorročné funkčné obdobie. MsZ zo svojich členov volí zástupcu primátora a mestskú radu. Za zástupcu primátora bol zvolený Ing. Jozef Mečiar. MsZ v Šali zriadila 6 stálych komisií. Sú to poradné, iniciatívne a kontrolné orgány zastupiteľstva. Sú zložené z poslancov a občanov mesta, zvolených MsZ.

Dnešné zastupiteľstvo vzišlo taktiež z komunálnych volieb v roku 2006. Aktuálne počty mandátov v zastupiteľstve a zastúpenie v mestskej rade znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Výsledky komunálnych volieb v roku 2006

Politická strana	Počet mandátov v MsZ	Počet mandátov v MsR
KDH, SDKÚ-DS	13	4
Nezávislí	6	1
SMER	3	1
ZSNS	1	-
SMK-MKP	2	1
Celkovo	25	7

Zloženie mestskej rady

Meno	Funkcia/Politická strana
Ing. Jozef Mečiar	zástupca primátora, KDH, SDKÚ-DS
Ing. Peter Hollý	SDKÚ-DS, KDH
Ing. László Gyurovszký	SMK
Ing. Miroslav Polónyi	KDH, SDKÚ-DS
Ing. Helena Psotová	SMER
Ing. Jozef Husárik	Nezávislý
Ing. Erika Velazquezová	KDH, SDKÚ-DS

Mesto Šaľa je zriaďovateľom jednej mestskej príspevkovej organizácie. Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa (OSS) bola založená s cieľom poskytovať služby sociálnej pomoci. OSS taktiež spravuje mestom zverený hnuiteľný a nehnuteľný majetok (detské jasle, kluby dôchodcov). V súvislosti s prechodom kompetencií v oblasti školstva sa mesto stalo zriaďovateľom ďalších 16 rozpočtových organizácií. Mesto Šaľa je ďalej podielnikom v troch obchodných spoločnostiach.

Príspevkové a rozpočtové organizácie

Príspevkové organizácie:
Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa
Rozpočtové organizácie:
7 MŠ
6 ZŠ
ZUŠ
Centrum voľného času

Majetkové podiely v obchodných spoločnostiach

Názov	Podiel mesta
MET Šaľa spol. s r. o.	100 %
MIS Šaľa, s. r. o.	40 %
Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.	2,7 %

Finančný rámec a štruktúra rozpočtu

Základnou právnou úpravou pre hospodárenie obcí je v SR zákon o obecnom zriadení č. 369/1990 Z. z., v znení neskorších predpisov, ktorý rieši financovanie obcí a tiež ich rozpočet, a rad ďalších noriem vzniknutých v súvislosti s reformou financovania obcí platnou od 1. 1. 2005. Základom tohto úplne nového systému financovania miest a obcí na Slovensku je: zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy č. 523/2004 Z. z., zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Z. z., zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady č. 582/2004 Z. z. a zákon o rozpočtovom určení dane z príjmov územnej samosprávy č. 564/2004 Z. z. Reforma založená na fiškálnej decentralizácii, nadväzuje na vykonaný prechod kompetencií z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územnosprávne celky, a mala by posilniť finančnú samostatnosť územných samospráv a vytvoriť stabilné pravidlá financovania.

Najvýznamnejším zdrojom príjmov obecných rozpočtov sú od roku 2005 daňové príjmy (50 % celkových príjmov mesta Šaľa v roku 2005), ktoré zo 79 % tvoria podiel na dani z príjmov fyzických osôb, prerozdelený z celoštátneho výberu. Obce síce nemajú možnosť ovplyvniť základ ani sadzbu tejto dane a jej výška nevychádza z výkonnosti miestnej ekonomiky, je však rozdeľovaná na základe koeficientov zohľadňujúcich okrem počtu obyvateľov aj potreby a charakteristiky územia.

Takto vymedzené daňové príjmy sú v podstate určitým typom transferov z centrálnej úrovne, pri ktorých je však, na rozdiel od klasických dotácií, zaistený aspoň mierny medziročný nárast vo väzbe na výkonnosť národnej ekonomiky. Daň z nehnuteľností a miestne dane a poplatky tvoria vlastné príjmy obcí, sú plne v ich kompetencii, a aj keď tvoria iba cca tretinu daňových príjmov, sú určitým flexibilným, a v podstate jediným, alternatívnym zdrojom v prípade zvýšených nárokov na rozpočet mesta.

Obce sú ďalej príjemcami investičných a neinvestičných dotácií (30 % príjmov mesta Šaľa v roku 2005). Neinvestičné dotácie sú stanovené na základe historických nákladov a nereflektujú aktuálne potreby daného územia. Sú poskytované podľa celoštátne platných pravidiel, v závislosti od špecifických funkcií, ktoré jednotlivé obce pre štát vykonávajú. Kompetencie prechádzali na územnú samosprávu postupne v rokoch 2002 až 2004, a to najmä v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a kultúry. Čo sa týka investičných dotácií, ich pridelovanie je nenárokovateľné a závisí od rozhodnutí centrálnej vlády a vypisovaných dotačných titulov.

Zostávajúcu časť príjmov obecných rozpočtov tvoria nedaňové príjmy (príjmy z vlastného podnikania, užívateľské poplatky, pokuty a penále atď.), ktoré vychádzajú z bežných činností a kapitálové príjmy, ktorých význam klesá s obmedzeným množstvom zostávajúceho majetku.

Výdavková strana municipálnych rozpočtov je podobne nepružná a dáva samospráve iba obmedzenú schopnosť kontroly štruktúry a regulácie rastu výdavkov. Obmedzenie rastu predovšetkým bežných výdavkov je pomerne obtiažne vzhľadom (i) na nedostatočnú finančnú kompenzáciu štátom preverených kompetencií v oblastiach, ktoré navyše nesú značné historické deficity na majetku a skutočnosti, že (ii) napr. platy zamestnancov verejnej správy sú stanovené centrálné. Aj keď obce môžu dosiahnuť isté úspory bežných výdavkov prísrou kontrolou hospodárenia svojich organizácií a poskytovateľov verejných služieb či obmedzením administratívneho aparátu, rast výdavkov spojený s rozhodnutiami centrálnej vlády, údržbou majetku a povinnosťou poskytovať základné služby stanovené zákonom nemôžu ovplyvniť. Bežné výdavky mesta Šaľa dosiahli v rokoch 2001 až 2005 priemerne 78 %, kapitálové výdavky potom iba podpriemerných 22% celkových výdavkov. Výška kapitálových výdavkov je premenlivá v závislosti od schopnosti mesta získať dostatočné prostriedky ich krytia, či už z vnútorných zdrojov, alebo prostredníctvom štátnych a európskych dotácií, poprípade cudzích zdrojov.

Súvisiace dokumenty

Ratingová analýza Mesta Šaľa (Slovenská republika), január 2007, # 102128

Národná ratingová stupnica na Slovensku, jún 2006, #97818

Miestne a regionálne samosprávy mimo USA, október 2006, #101020

Aplikácia analýzy spoločnej platobnej neschopnosti na regionálne a miestne samosprávy, október 2006, #100780

Slovakia, Analysis, December 2005 #95895